

ICA Sverige AB
Box 4075
169 04 Solna

Delgivningskvitto

Föreläggande vid vite att göra rättelse

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) förelägger ICA Sverige AB, 556021-0261, (bolaget) att vid vite om 500 000 (femhundratusen) kronor göra rättelse genom att vidta nedan angivna åtgärder.

En redovisning av vidtagna åtgärder ska ges in till Länsstyrelsen **senast fem veckor från det att bolaget tagit del av beslutet**. Redovisningen ska omfatta den dokumentation som enligt föreläggandet ska upprättas samt en redogörelse för de åtgärder som i övrigt ska vidtas.

Bolaget ska vidta följande åtgärder:

- Motivera bolagets bedömning av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med olika typer av kundrelationer (kunders riskprofiler) samt tydliggöra hur kundernas riskprofiler tilldelas, följs upp och ändras när det finns anledning till det.
(2 kap. 3 § penningtvättslagen)
- Komplettera bolagets rutiner och riktlinjer gällande åtgärder för kundkännedom. Kompletteringen ska dokumenteras och innefatta;
 - Förtydligande av vilka åtgärder som ska vidtas för att en kunds identitet ska ha kontrollerats på ett föreskrivet sätt.
 - Förtydligande av vilka åtgärder som ska vidtas för kontroll av företrädares behörighet att företräda såväl juridisk som fysisk person.
 - Rutin för hur bolaget utreder om kunden har en verklig huvudman. Det ska framgå att bolaget vid kontroll av verklig huvudman ska åtminstone genomföra sökning i register över verkliga huvudmän enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän samt kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.
 - Rutin för hur de ovanstående identitetskontrollerna dokumenteras.
 - Rutin för hur det bedöms om kunden eller dennes verkliga huvudman är en politiskt exponerad person (PEP), eller familjemedlem eller känd medarbetare till sådan, samt vilken

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

information som inhämtas för det fall kunden är PEP och hur detta sker.

- Förtydligande av hur information om affärsförbindelsens syfte och art inhämtas och bedöms med beaktande av den risk som kan förknippas med kundrelationen.
- Förtydligande av vilka åtgärder som ska vidtas och hur de vidtas vid skärpta kundkännedomsåtgärder.

(2 kap. 8 §, 3 kap. 7-10 §§, 12 §, 14 §, 16 §, 19-20 §§ penningtvättslagen, 2 kap. 4 § andra stycket 1, 3 kap. 2-7 §§, 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd [01FS 2019:53] om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism)

- Komplettera bolagets rutiner och riktlinjer för övervaknings- och rapporteringsskyldighet. Kompletteringen ska dokumenteras och innefatta:
 - Förtydligande av hur bolaget ska övervaka sina pågående affärsförbindelser och enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Av rutinen ska framgå hur bolaget upptäcker aktiviteter och transaktioner som avviker från vad man har anledning att räkna med.

(2 kap. 8 §, 4 kap. 1 § penningtvättslagen)

Föreläggandet gäller omedelbart.

Detta beslut har förenats med ett vite på 500 000 kronor. För det fall någon av punkterna i föreläggandet inte uppfylls inom angiven tid kan Länsstyrelsen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Beskrivning av ärendet

Regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) gäller bland andra yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster.

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska bland annat göra en allmän riskbedömning av sin verksamhet och skapa rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Efter det att Länsstyrelsen genomfört en granskning av bolagets åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har Länsstyrelsen den 26 augusti 2020 förelagt bolaget att göra rättelse, senast fyra veckor från det att bolaget tagit del av

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

beslutet, genom att vidta vissa åtgärder. Bolagets redovisning av vidtagna åtgärder kom in till Länsstyrelsen den 20 oktober 2020.

Motivering till beslutet

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 16 april 2009 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokföring och redovisning. Bolaget driver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen får ingripa mot en verksamhetsutövare som inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att förhindra att dennes verksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ingripande kan bland annat ske genom att Länsstyrelsen förelägger verksamhetsutövaren att vid vite göra rättelse.

Bolaget har inom ramen för detta ärende den 26 augusti 2020 förelagts att vidta rättelse. I detta beslut bedömer Länsstyrelsen om bolaget har vidtagit sådan rättelse som bolaget tidigare förelagts om.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

En verksamhetsutövare ska bedöma de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med varje kundrelation. Bedömningen ska ske med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen samt verksamhetens kunskap om den aktuella kunden, varje kund ska således tilldelas en riskprofil. Kundens riskprofil ska ligga till grund för dels de kundkännedomsåtgärder som ska vidtas vid ingående av affärsförbindelsen dels den uppföljning och den övervakning bolaget ska vidta under affärsförbindelsens gång.²

Länsstyrelsens bedömning

Av bolagets dokument "Rutiner för att förhindra penningtvätt", som gavs in till Länsstyrelsen den 20 oktober 2020, har bolaget under rubriken *7.4 Kriterier för riskklassificering* uppgett kriterier för låg, medel och hög riskkunder. Som kriterium för låg risk anger bolaget exempelvis att kunden är en [REDACTED] eller att kundkännedomen är ok. Som exempel på medel risk anger bolaget att kunden har en sidoverksamhet som bolaget inte sköter bokföringen för, eller att kunden avviker på något exempelvis differenser i kassa. Som exempel på hög risk anger bolaget att kundkännedomen avviker på någon punkt eller ej blivit komplett, eller att kunden har en kombination av transaktioner och beteenden som är misstänksamma. Av ovan nämnd rutin under rubriken *7.3 Steg i bedömningen* uppger bolaget att de för riskbedömningen använder mallarna 'Kundkännedom blankett – vidimering ID' och 'Kundkännedom och Riskbedömning Penningtvätt'. Länsstyrelsen har inte tagit del av någon mall benämnd 'Kundkännedom och Riskbedömning Penningtvätt' utan har i stället bedömt de mallar som bolaget gett in. Av bolagets mall *150.5 Riskbedömning av befintlig*

² 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

kund som gavs in till Länsstyrelsen den 20 oktober 2020 framgår att bolaget ska genomföra en samlad riskbedömning för varje kund. Av mallen framgår bland annat att bolaget inte accepterar [REDACTED] eller [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] som ägare av sina kunder. Kunder som har en person i politiskt utsatt ställning (PEP) som verklig huvudman/ägare klassas alltid som högrisk kunder. Bolaget accepterar inte annat [REDACTED] Vidare framgår det att om kundens verksamhetstyp har hög risk för penningtvätt ska kunden alltid totalt klassas som högrisk kund. Om kunden har avvikande inköp av växelkassor klassas denne alltid som medel eller högrisk kund.

Länsstyrelsen bedömer att det inte kan utläsas vilken riskklassificering en kund tilldelas utifall den exempelvis uppfyller ett kriterium på varje risknivå som framgår av 7.4 *Kriterier för riskklassificering*. Det vill säga om kunden är [REDACTED] (låg risk), men samtidigt avviker på något ex, differens i kassan (medel risk) eller att kundkännedom avviker på någon punkt eller blir ej komplett (hög risk). För övrigt är frågan om bolaget ska etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse för det fall bolaget inte kunnat genomföra en ”komplett” kundkännedom och därigenom uppnått tillräcklig kännedom om kunden.

Vad gäller bolagets kriterier för riskklassificering bedömer Länsstyrelsen att de i vissa fall är tydliga såsom att det framgår att en kund är högrisk kund exempelvis när kundens ägare eller verklig huvudman är PEP. Flera kriterier är dock inte bestämda utan bolaget hänvisar till den samlade bedömning som görs utifrån ett antal parametrar i sina mallar. Länsstyrelsen anser dock inte att det är transparent hur bolagets samlade riskbedömning görs och varför den leder till att kunden antingen utgör låg, medel eller hög risk. Det framgår visserligen av mallen 150.5 *Riskbedömning av befintlig kund* att om kunden har avvikande inköp av växelkassor klassas denna alltid totalt som medel eller hög risk kund. Dock framgår det inte vilka omständigheter som avgör om kunden i sådant fall ska klassas som medel eller hög risk kund. Det är vidare oklart vilka verksamhetstyper som bolaget anser har hög risk för penningtvätt. I övrigt framgår det heller inte vilka avväganden som görs vid bestämmande av huruvida kunden förknippas med låg, medel eller hög risk utifrån den inhämtade informationen om kunden. Sådana avvägningar återfinns heller inte beskrivna i bolagets dokument ”Rutiner för att förhindra penningtvätt”.

Vad gäller de övriga mallar bolaget har gett in till Länsstyrelsen, som skulle kunna motsvara de bolaget hänvisar till i dokumentet ”Rutiner för att förhindra penningtvätt” bedömer Länsstyrelsen att mallen 150.4 *Kundkännedom* inte tar sikte på hur bolaget tilldelar sina kunder riskprofiler. Av mallen framgår istället att den är till för att dokumentera kundkännedom. Återstående mallar ändrar inte Länsstyrelsens bedömning i denna del.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att bolaget fortsatt inte redogör för hur själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofil) görs. Det vill säga det framgår inte explicit varför den samlade risken som förknippas med kundrelationen bedöms vara antingen låg, normal eller hög. Det är bolaget som

har bevisbördan gentemot Länsstyrelsen att visa att det tilldelar sina kunder riskprofiler och hur det sker.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.³ Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.⁴

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas när en affärsförbindelse⁵ etableras. Om verksamhetsutövaren inte har en affärsförbindelse med kunden, ska åtgärder för kundkännedom vidtas, (i) vid enstaka transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro, (ii) vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 15 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till minst detta belopp.⁶

Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder⁷ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna⁸ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräckligt för att motivera risken som kan förknippas med kunden.⁹ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.¹⁰

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmre information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först

³ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴ Prop. 2016/17:173 s. 213.

⁵ 1 kap. 8 § 1 penningtvättslagen.

⁶ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁷ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁸ 3 kap. 7-8 §§, 10-12 §§ penningtvättslagen.

⁹ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

¹⁰ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.¹¹ Samma information som vid bedömningen av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.¹²

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktivitet och transaktioner.¹³

När kundens och verkliga huvudmannens identitet samt företrädarens behörighet att företräda kunden kontrolleras ska åtgärder som vidtagits för kontrollen dokumenteras och det ska av den bevarade dokumentationen framgå när kontroll/granskning genomförts.¹⁴ Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.¹⁵ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståndet skedde.¹⁶

Länsstyrelsens bedömning

Av bolagets dokument "Rutiner för att förhindra penningtvätt", som getts in till Länsstyrelsen den 20 oktober 2020, framgår under rubriken 7.1 *Kundkännedom* att bolaget utför grundläggande åtgärder och ibland skärpta åtgärder för kundkännedom innan en affärsförbindelse etableras. Det framgår vidare att vid arbetet med att dokumentera uppgifter om kunden och skapa förutsättningar för god kundkännedom används checklistan 'Kundkännedom blankett – vidimering ID' samt 'Kundkännedom och Riskbedömning Penningtvätt' för att identifiera;

¹¹ Prop. 2016/17:173, s. 248.

¹² 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

¹³ 3 kap. 1 § penningtvättslagen.

¹⁴ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 kap. § andra stycke Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

¹⁵ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁶ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

affärsrelationens syfte och art, företagets registreringar hos myndigheter, ägare och verklig huvudman, politiskt utsatt person (PEP) och etableringsland.

Av bolagets blankett *Kundkännedom blankett – vidimering av ID* framgår att kunden ska kopiera in ID-handling, att kopian ska vidimeras och att blanketten ska returneras till kundansvarig. Av fotnot i blanketten framgår att ID-handlingen ska vara en godkänd svensk ID-handling såsom körkort, pass osv. Lista på alla godkända ID-handlingar i Sverige hittar ni här (hänvisar till länk).

Länsstyrelsen vill här framhålla att penningtvätsregelverket anger tydligt vilka former av identifikation som kan godkännas vid kontroll av närvarande fysiska personer och vilka steg som behöver vidtas för att identifikation ska anses vara godkänd hos närvarande fysiska personer och fysiska personer på distans.

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget saknar rutiner och riktlinjer för kontroll av närvarande fysiska personer. Det framgår inte att bolaget kräver ID-handling, vilka ID-handlingar som bolaget accepterar från kundens sida eller hur kontrollen sker och dokumenteras. Vad gäller kontroll av fysiska personer på distans framgår visserligen att bolaget kräver vidimerad kopia på ID-handling, men det framgår inte hur kontrollen sker och dokumenteras.

Bolaget saknar även rutiner och riktlinjer för kontroll av företrädares behörighet att företräda kund, exempelvis genom kontroll av fullmakt, förordnande eller annan motsvarande behörighetshandling samt hur kontrollen sker och dokumenteras. Det framgår heller inte med all tydlighet att bolaget kontrollerar uppgifterna om den juridiska personen och i så fall hur denna kontroll utförs. Det finns visserligen en kryssruta i bolagets mall 150.4 *Kundkännedom* där det går att kryssa i inhämtande av registreringsbevis. Det framgår dock inte om ett registreringsbevis regelmässigt hämtas in och om det dokumenteras, vilket är en brist.

Det anges heller inte vad en verklig huvudman är eller hur en verklig huvudman kontrolleras. Det finns visserligen en kryssruta i bolagets mall 150.4 *Kundkännedom* där det går att kryssa i inhämtande av uppgifter om verklig huvudman och i mallen *Kundkännedom blankett – vidimering av ID* kan verksamhetsutövaren fylla i om denne har en verklig huvudman. Det framgår dock inte att bolaget kontrollerar kundens inlämnade uppgifter och om det är uppgifter ur Bolagsverkets register över verkliga huvudmän som regelmässigt inhämtas av bolaget vid denna kontroll. Det framgår heller inte, vilken vidare utredning bolaget gör utifrån de eventuella uppgifter som framkommer ur Bolagsverkets register över verkliga huvudmän eller att bolaget har att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet samt om och hur de utförda kontrollerna dokumenteras, vilket är en brist.

Vad gäller PEP och sådan persons nära anhöriga och kända medarbetare har bolaget i dokumentet "Rutiner för att förhindra penningtvätt" angett att om kunden är en PEP ska lämpliga åtgärder vidtas för att ta reda på var tillgångarna kommer ifrån. Skärpt fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen ska också tillämpas. Förutom en kort och inte uttömmande beskrivning av PEP i dokumentet "Rutiner för att förhindra penningtvätt" och i mallen *Kundkännedom blankett – vidimering av ID* framgår inte tydligt vad PEP är. Även om bolaget i ovan nämnd mall efterfrågar om kunden är PEP framgår inte hur bolaget går tillväga för att bedöma om kunden utgör

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

PEP, familjemedlem eller känd medarbetare till sådan. Det framgår heller inte för det fall kunden är PEP vad för information som ska inhämtas och hur den ska inhämtas, utan bolagets rutin återger i huvudsak det som framgår av penningtvättslagen, det vill säga att lämpliga åtgärder för att ta reda på var tillgångarna kommer ifrån ska vidtas, utan att ange vilka åtgärder som anses vara lämpliga att vidta samt hur dessa utförs, vilket är en brist.

Av bolagets "Rutiner för att förhindra penningtvätt" framgår under rubriken 7.1 *Kundkännedom* vidare att en viktig del av bolagets verksamhet för att förhindra penningtvätt är att förstå kunderna och deras affärsverksamhet. För att uppnå detta genomför bolaget åtgärder för att identifiera affärsrelationernas syfte och art. För detta uppger bolaget att de använder '*Kundkännedom blankett – vidimering ID*' samt '*Kundkännedom och riskbedömning penningtvätt*'. Länsstyrelsen kan efter en genomgång av de mallar bolaget lämnade in till myndigheten konstatera att det av mallen 150.5 *Riskbedömning av befintlig kund* framgår en rubrik enligt följande *Redogör för bolagets syfte och art*. Av ingressen till mallen framgår att syftet med blanketten är att tilldela kunden en riskprofil. Denna riskbedömning görs i samband med varje årsbokslut eller oftare om de förekommer väsentliga förändringar av förhållanden.

Syftet med inhämtandet av uppgifter om affärsförbindelsens syfte och art är enligt penningtvättslagen dels att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken med den enskilde kunden, dels ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma hur kunden kan väntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. Det framgår dock inte enligt Länsstyrelsens bedömning *hur* bolaget inhämtar uppgifter om affärsförbindelsernas syfte och art i samband med att affärsförbindelsen etableras. Att det av bolagets checklista 150.5 *Riskbedömning av befintlig kund* framgår en rubrik avseende redogörelse för "bolagets syfte och art" beskriver inte hur bolaget inhämtar och bedömer aktuella uppgifter om affärsförbindelsens syfte och art i samband ingående av affärsförbindelsen. Det framgår heller inte av bolagets dokument "Rutiner för att förhindra penningtvätt" vilken information om affärsförbindelsens syfte och art som inhämtas och hur denne bedöms med beaktande av den risk som förknippas med kundrelationen.¹⁷

Enligt penningtvättsregelverket finns krav på att verksamhetsutövare ska ha skärpta åtgärder för kundkännedom när det är motiverat för att hantera risken som kan förknippas med kundrelationen. Av bolagets dokument "Rutiner för att förhindra penningtvätt" framgår under rubriken 7.5 *Skärpta åtgärder* bland annat att om risken bedöms som medel görs analyser av avvikelser och diskussion om underlag. I de fall risken i affärsförbindelsen bedöms vara hög ska skärpta åtgärder vidtas. Länsstyrelsen anser att det är otydligt vad bolaget avser och på vilket sätt en kund enbart kan utgöra medel risk om denne avviker från vad bolaget har anledning att räkna med utifrån den kännedom bolaget har. För det fall bolaget upptäcker avvikelser har det istället att vidta skärpta åtgärder för kundkännedom. Det framgår heller inte hur de angivna skärpta åtgärderna utförs. Även detta utgör en brist.

¹⁷ Prop. 2016/17:173 s.527.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte har tillräckliga rutiner och riktlinjer avseende kundkännedom för att hantera risken som kan förknippas med bolagets kunder och därmed förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och terrorism.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.¹⁸ Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka avvikande aktiviteter och transaktioner eller utan att vara avvikande antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.¹⁹ Skärpta kundkännedomsåtgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skäligen grund att misstänka om det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.²⁰ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.²¹ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.²²

Om verksamhetsutövaren har skäligen grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).²³

Länsstyrelsens bedömning

Av bolagets dokument "Rutiner för att förhindra penningtvätt" framgår det på flera ställen i dokumentet, såsom Länsstyrelsen förstår det, uppgifter som härrör till bolagets rutiner avseende övervakning. Under rubriken *6 Allmän riskbedömning för BEK*, underrubrik *6.1.5 Beteenden och transaktioner* hänvisar bolaget till exempel på riskbeteenden och transaktioner som bolaget måste vara lite extra vaksamt på. Under rubriken *8 Kvalitetsuppföljning och interna kontroller* redogör bolaget bland annat för att de löpande bevakar att dess kunders redovisning inte innehåller felaktigheter samt att underlag till alla verifikationer finns. Bolaget redogör även för hur det dagligen stämmer av kundernas likvid- och ombudskonton samt ser över externa leverantörers fakturor. Bolaget hänvisar även till att det i samband med årsbokslutet görs en riskbedömning av kunden enligt mallen 'Kundkännedom och Riskbedömning Penningtvätt'. Under rubriken

¹⁸ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁹ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²⁰ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

²¹ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen.

²² 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

²³ 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

11 Utredningen och åtgärder vid misstanke om penningtvätt redogör bolaget bland annat för att det åligger bolagets medarbetare att, i det fall avvikande transaktioner eller beteenden identifieras, utreda orsaken till detta och i det fall avvikelsen/misstanken består efter utredning eskalera ärendet till funktionsansvarig.

Vad gäller mallen 'Kundkännedom och Riskbedömning Penningtvätt' som bolaget hänvisar till utgår Länsstyrelsen återigen ifrån att bolaget avser mallarna *150.4 Kundkännedom* och *150.5 Riskbedömning av befintlig kund* som bolaget gett in till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser inte att mallarna har något med bolagets övervakning av pågående affärsförbindelser att göra. I var fall framgår det inte av dessa att så är fallet. Mallen *150.4 Kundkännedom* används såsom får förstås när bolaget dokumenterar kundkännedomsåtgärder och mallen *150.5 Riskbedömning av befintlig kund* används såsom får förstås vid just riskbedömning av befintliga kunder.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det fortsatt inte är tillräckligt tydlig hur bolaget upptäcker att aktiviteter och transaktioner avviker från vad denne har anledning att räkna med. Bolaget har jämfört med sin "Rutin för att förhindra penningtvätt" som gavs in till Länsstyrelsen den 12 juni 2020 visserligen utvecklat sina rutiner avseende övervakning och rapportering. Bolaget har dock delat upp sin dokumentation avseende övervakning på ett sådant sätt att den är svår att följa. Bolaget har en skyldighet att tillse att innehållet i bolagets rutiner och riktlinjer är begripligt.²⁴

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift.²⁵

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som uppstått och graden av ansvar.²⁶ I försvarande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.²⁷ I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalat av tillsynsmyndigheten.²⁸

²⁴ Prop. 2016/17:173 s. 212.

²⁵ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

²⁶ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

²⁷ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

²⁸ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-12

Beteckning
209-20992-2020

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har tidigare, den 26 augusti 2020, förelagts att göra rättelse då det har åsidosatt sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Sådan rättelse har trots möjlighet för bolaget inte gjorts i samtliga delar. Länsstyrelsen konstaterar att de i ärendet ingivna handlingarna inte uppfyller kraven i vissa väsentliga delar av penningtvättsregelverket. Detta innebär att bolaget fortfarande löper en ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen har således grund för att meddela bolaget ett föreläggande om att göra rättelse. Då bolaget trots tidigare föreläggande att göra rättelse inte vidtagit begärd rättelse i samtliga delar ska detta föreläggande förenas med vite.

Med anledning av angelägenhetsgraden av att penningtvättsregelverket efterlevs och att vite ska bestämmas så högt att det inte blir ekonomiskt fördelaktigt att underlåta att iakttä föreläggandet samt med beaktande av verksamhetens omsättning bedömer Länsstyrelsen att vitesbeloppet på 500 000 kronor är skäligt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 18, 2 kap. 3 § och 8 §, 3 kap. 1-4 §§, 7-10 §§, 12 §, 14 §, 16 § och 19-20 §§, 4 kap. 1 §, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13 §, 24 § och 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 4 §, 3 kap. 2-7 §§ och 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1-3 och 6 §§ lagen (1985:206) om viten.

Detta beslut kan överklagas

Se bilaga 1.

Beslutande

I detta ärende har juristerna Diana Berkusaite och Per Claesson beslutat.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

